

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1886. Andra Kammaren. N:o 38.

Måndagen den 12 April.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Föredrogs och bifölls Herr *A. E. Peterssons* i Hamra i senaste sammanträdet bordlagda anhållan om ledighet från riksdagsgöromålen under 10 dagar från och med den 15 dennes.

§ 2.

Efter föredragning vidare af Herr *J. Andersons* i Tenhult på Kammarens bord hvilande ansökning om ledighet från riksdagsgöromålen under tolf dagar från och med den 16 i denna månad, anförde

Herr Anderson i Tenhult: Jag har anhållit om några dagars ledighet från riksdagsgöromålen, därför att jag i nästa vecka har att deltaga i en större sterbhusutredning. Min närvaro der är nödvändig, emedan jag innehar en stor del af sterbhusets värdepapper och dessutom till viss del är redovisningsskyldig till sterbhuset. Jag får således förnya min ansökan om den begärda ledigheten.

Vidare yttrades icke. Den ifrågavarande ansökningen bifölls.

§ 3.

Föredrogs Stats-Utskottets Memorial N:o 44, med förslag till voteringspropositioner, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor rörande anslagen under riksstatens nionde hufvudtitel; och blefvo de i *punkterna 1—7* föreslagna voteringspropositionerna godkända; hvarjemte *punkten 8* lades till handlingarne.

§ 4.

Efter föredragning dernäst af Stats-Utskottets Memorial N:o 45, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande anslag till en stambana genom öfre Norrland, blef den af Utskottet i detta memorial föreslagna voteringsproposition af Kammaren godkänd.

§ 5.

Föredrogs och lades till handlingarne Lag-Utskottets Memorial N:o 54, i anledning af återremiss från Andra Kammaren af Utskottets Utlåtande N:o 46 öfver väckt motion om ändring i förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871.

§ 6.

Föredrogs och bordlades för andra gången Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 8, (i samlingen N:o 24 a).

§ 7.

Herr *A. Magnusson* aflemnade en motion, om ändring i 44 och 45 §§ Regeringsformen samt upphäfvande af 5, 6 och 7 §§ Successionsordningen.

Denna motion, som erhöll ordningsnummern 197, begärdes på bordet och bordlades.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 3 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Onsdagen den 14 April.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Herr Statsrådet m. m. *J. C. E. Richert* aflemnade följande Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen:

angående rättighet för Justitierådet Claës Albert Lindhagen till fyllnadspension å allmänna indragningsstaten;

angående vissa ändringar i afseende å afgifterna för tullnederlag samt med förslag till förordning angående allmänt frilager;

angående upplåtelse till Stora Rørs hamnstyrelse af kronohemmanet Rørsberg på Öland; och

angående öfverlåtelse till Göteborgs stad af eganderätten till kronans andel i förra Ostindiska kompaniets hus i nämnda stad.

Herr Talmannen mottog dessa Kongl. propositioner under förklarande, att Andra Kammaren skulle åt desamma egna grundlagsenlig behandling.

§ 2.

Justerades protokollen för den 6 och 7 i denna månad.

§ 3.

Till Kammaren hade inkommit följande sjukbetyg:

Att Generaldirektören m. m. Herr S. Wieselgren i följd af tillfälligt illamående är förhindrad att sig i dag inställa i Riksdagens Andra Kammare, intygas

Stockholm den 14 April 1886.

Aug. Håkansson,
Med. Lic., Legit. läkare.

§ 4.

Sedan Riksdagens båda Kamrar förehaft och godkänt de uti Stats-Utskottets Memorial N:is 44 och 45 föreslagna voteringspropositioner rörande åtskilliga frågor, deri Kamrarne fattat stridiga beslut, och denna dag blifvit bestämd för omröstning öfver de olika besluten, så anställes nu dessa omröstningar, enligt nedanintagna voteringspropositioner i följande ordning, nemligen:

1:sta omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 44, punkt. 1:o).

Den, som vill, att, i enlighet med Kongl. Maj:ts framställning för beredande i öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet för den 18 December 1885 angifna grunder af pension från folkskolelärares pensionsinrättning för de vid denna pensionsinrättning samt folkskolelärares enke- och pupillkassa äfvensom lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa anställde tjenstemän och vaktmästare, det såsom bidrag till folkskolelärares pensionering utgående belopp höjes till 357,336 kronor, eller med 836 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej:

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning blifvit af Riksdagen afslagen.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkning och utföll omröstningen med 66 Ja och 133 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 88 Ja och 36 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller..... 66 Ja och 133 Nej,
sammanräkningen visar 154 Ja och 169 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

2:dra omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 44, punkt. 2:o).

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts framställning, för beredande i öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet för den 18 December 1885 angifna grunder af pension åt de vid folkskolelärares pensionsinrättning samt folkskolelärares enke- och pupillkassa äfvensom lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa anställde tjenstemäns och vaktmästares enkor och barn, det såsom bidrag till pensionering af enkor och barn efter lärare vid allmänna

läroverk, pedagogier, seminarier m. m. utgående belopp må höjas till 68,816 kronor, eller med 345 kronor, röstar

Ja,

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning icke blifvit af Riksdagen bifallen.

Sedan voteringsseclarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseclarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu seclarnes öppnande och uppräknig och utföll omröstningen med 56 Ja och 134 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med 87 Ja och 39 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller 56 Ja och 134 Nej,

sammanräkningen visar 143 Ja och 173 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

3:dje omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 44, punkt. 3:o).

Den, som vill, att i enlighet med Kongl. Maj:ts framställning, Materialförvaltaren vid flottans station i Karlskrona Johan Hugo Aspegren må från och med månaden näst efter den, hvori han med pension ur amiralitetskrigsmanskassan från tjensten afgår, under sin återstående lifstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten fyllnadspension till så stort belopp, att detta tillsammans med pensionen från nämnda kassa utgör 3,200 kronor, eller 1,425 kronor årligen, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att Materialförvaltaren vid flottans station i Karlskrona Johan Hugo Aspegren må från och med månaden näst efter den, hvori han med pension ur amiralitetskrigsmanskassan från tjensten afgår, under sin återstående lifstid åtnjuta

från allmänna indragningsstaten fyllnadspension till så stort belopp, att detta tillsammans med pensionen från nämnda kassa utgör åttio procent af hans nu innehafvande lön jemte ålderstillägg 3,200 kronor, eller 785 kronor.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 50 Ja och 149 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 86 Ja och 39 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller	50 Ja och 149 Nej,
sammanräkningen visar	136 Ja och 188 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

4:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 44, punkt. 4:o).

Den, som vill, att Kongl. Maj:ts framställning om pension åt föreståndaren för Alnarps landbruksinstitut, Professoren Hjalmar Otto Nathorst, på det sätt af Riksdagen bifalles, att Professoren Nathorst må från och med månaden näst efter den, då han efter fyllda 65 år afgår från sin befattning vid Alnarps landbruksinstitut, å allmänna indragningsstaten under sin återstående listid uppbära en årlig pension till belopp af 4,500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att föreståndaren för Alnarps landbruksinstitut, Professoren Hjalmar Otto Nathorst, må från och med månaden näst efter den, då han efter fyllda 65 år afgår från sin befattning vid Alnarps landbruksinstitut, å allmänna indragningsstaten under sin återstående listid uppbära en årlig pension till belopp af 3,500 kronor.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 48 Ja och 152 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 79 Ja och 45 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens
 röster eller..... 48 Ja och 152 Nej,
 sammanräkningen visar 127 Ja och 197 Nej;
 och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

5:te omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 44, punkt. 5:o).

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, åt geologen och paleontologen vid Sveriges Geologiska Undersökning, Filosofie Doktorn Sven Axel Theodor Tullberg för hans återstående lifstid beviljas en årlig pension till belopp af 1,500 kronor, att från allmänna indragningsstaten utgå från och med månaden näst efter den, då afsked honom beviljas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning blifvit af Riksdagen afslagen.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknings och utföll omröstningen med 51 Ja och 147 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 89 Ja och 33 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller..... 51 Ja och 147 Nej,
 sammanräkningen visar 140 Ja och 180 Nej;
 och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

6:te omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 44, punkt. 6:o).

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts framställning,

kollegan vid allmänna läroverket i Söderhamn, Filosofie Kandidaten Jonas Teodor Pagander må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked varder honom beviljad, för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen på det sätt bifallit Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning, att kollegan vid allmänna läroverket i Söderhamn, Filosofie Kandidaten Jonas Teodor Pagander må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked varder honom beviljad, för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,000 kronor.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkn-
ning, och utföll omröstningen med 62 Ja och 130 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam-
maren samtidigt anställd, hade utfallit med 87 Ja och 37 Nej,
hvad, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller..... 62 Ja och 130 Nej,
sammanräkningen visar..... 149 Ja och 167 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

7:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 44, punkt. 7:o).

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, Notarien hos Kammarkollegium Axel Theodor Lundberg må från och med månaden näst efter den, då afsked varder honom beviljad, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,800 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att Notarien hos Kammarkollegium Axel Theodor Lundberg må från och med månaden näst efter den, då afsked varder honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,000 kronor.

Sedan vöteringsseclarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att vöteringsseclarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu seclarnes öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 54 Ja och 141 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna vöteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med ... 85 Ja och 41 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller	54 Ja och 141 Nej,
sammanräkningen visar	139 Ja och 182 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

8:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 45).

Den, som vill, att Kongl. Maj:ts proposition om anslag till en stambana genom öfre Norrland må på det sätt bifallas, att Riksdagen *dels* beslutar, att en stambana af samma spårvidd och med samma öfverbyggnad som de öfriga stambanorna genom Norrland, men med iakttagande af vissa förenklingar i byggnadssättet, skall anläggas från Sollefteå eller lämplig punkt i dess närhet öfver Skorped till Vännäs, med rätt för Kongl. Maj:t att närmare förordna om de orter å linien mellan banans utgångspunkt och Skorped, hvilka jernvägen bör genomgå, samt under vilkor i öfrigt, att förslag till jernvägens sträckning mellan Skorped och Vännäs varder för en kommande Riksdag framlagdt, och att landsting, kommuner eller enskilde antingen kostnadsfritt för staten afstå all för anläggningen erforderlig mark eller ock lemna staten ersättning för den kostnad, förvärfvandet af full dispositions- och eganderätt till sådan mark kan medföra,

dels ock för påbörjandet af berörda stambana för år 1887 anvisar ett anslag af en million kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts ofvanberörda proposition blifvit af Riksdagen afslagen.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkn- ning, och utföll omröstningen med 91 Ja och 111 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam- maren samtidigt anställd, hade utfallit med 88 Ja och 38 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller..... 91 Ja och 111 Nej,
sammanräkningen visar..... 179 Ja och 149 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

§ 5.

Föredrogs och hänvisades till Konstitutions-Utskottet Herr *A. Magnussons* i senaste sammanträdet bordlagda motion N:o 197.

§ 6.

Till fortsatt behandling föredrogs Bevillnings-Utskottets Betän- kande N:o 11, angående ännu oafgjorda delar af tullbevillningen.

Angående
nedsättning
tullen å
kaffe.

I ordningen förekom *punkten 29.*

Tullen å *Kaffe* utgör enligt gällande tulltaxa 26 öre för 1 kilo- gram. För brändt kaffe samt till kaffesurrogat användbara, brända växter skall i tull erläggas 35 öre för 1 kilogram.

I afgifna motioner hade i fråga om tullsatsen å denna artikel yrkats af Herrar *P. Reuterswärd* m. fl. och Grefve *E. Sparre* m. fl., under förutsättning att åtskilliga af samme motionärer föreslagna införselsafgif- ter komme till stånd, en sådan nedsättning af kaffetullen, som kunde i betraktande af statsinkomsternas behöriga betryggande anses tillräddig, samt af Herrar *Jan Eliasson* och *K. E. Holmgren*, i sammanhang med och såsom en följd af deras öfriga förslag, en lämplig nedsätt- ning af ifrågavarande tullsatser.

Härförutom hade Herr *J. Mankell*, i motionen N:o 29 inom Första Kammaren, och Herr *R. Gustafsson*, med hvilken åtskilliga andra ledamöter instämt, i motionen N:o 90 inom Andra Kammaren, yrkat nedsättning af tullen å kaffe till 20 öre och af tullen å kaffe, brändt, samt å brända växter, användbara till kaffesurrogat, till 30 öre; hvar- jemt Herr *A. Magnusson* i Lervik, i motionen N:o 15 inom Andra Kammaren, föreslagit nedsättning till 15 öre af tullen för kaffe och till 25 öre af tullen för sistnämnda artiklar, samt Herr *S. Andersson* i Plöninge, i motionen N:o 170 inom samma Kammare, å båda slagen yrkat tullnedsättning med 10 öre, allt för 1 kilogram.

Utskottet hemställde emellertid, att motionärerens framställningar om nedsättning af tullen å *Kaffe* och kaffesurrogat måtte af Riksdagen lemnas utan afseende.

Efter föredragning af punkten anförde:

*Angående
nedsättning
i tullen å
kaffe.
(Forts.)*

Herr Hæggström: Herr Talman, mine herrar! När frågan om tullarne förra gången förevar härstädes, fick man höra mycket vackert tal om att man skulle se till, att icke de fattigare klasserna måtte betungas, och att man därför icke borde antaga de den gången ifrågasatta tullsatserna. Jag hade därför väntat mig, att några af de personer, som vid det tillfället voro reservanter, skulle vara reservanter äfven vid denna punkt och för sin del yrkat nedsättning af tullen på kaffe, då vi icke behöfva hafva den så hög som den för närvarande är. Men förgäfves söka vi derefter. Bevillnings-Utskottet har utan skiljaktighet funnit, att tullnedsättning här icke behöfves.

De skäl Bevillnings-Utskottet anført för sin mening återfinnas på sidan 60, der det heter: "Förslag till nedsättning af kaffetullen framlades till 1884 års Riksdag i proposition af Kongl. Maj:t äfvensom i enskild motion, hvarjemte äfven förliket är motioner i sådant syfte förekommo. Ifrågavarande förslag blefvo emellertid, uppå Utskottets hemställan, af Riksdagen afslagna." Man kunde här af förmoda, att detta vore det skäl, som Utskottet ville andraga för sin mening att icke heller i år föreslå någon nedsättning af ifrågavarande tull. Men emellan då och nu finnes det en skilnad, ty nu förefinnes verkligen ett öfverskott i statskassan, hvilket förhållande åren 1884 och 1885 kunde vara omtvistadt.

Vidare andrager Utskottet: "I afseende å föreliggande framställningar om nedsättning i de s. k. finanstullarne får Utskottet till en början erinra, att, sedan förslagen om spanmålstullar af Riksdagen afslagits, och för den händelse, på sätt Utskottet i anledning deraf hemställt, jemväl öfriga nu ifrågasatta nya eller ökade tullar af vigtigare art lika litet för närvarande komma till stånd, en af de väsentligaste bland de åberopade anledningarna till ifrågavarande tullnedsättningar försvunnit." Ja, det är visst sant, att åtskilliga af motionärerne yrkat nedsättning i tullen på kaffe, socker och lysoljor under förutsättning, att öfriga skyddstullar för näringarna komme till stånd. Men det finnes dock åtskilliga andra motionärer, som yrkat en dylik nedsättning utan att förbinda densamma med öfriga skyddstullar, hvar dan det skälet icke är hållbart.

Utskottet säger vidare: "hvad angår det återstående hufvudmotivet, eller statskassans öfverskott, må framhållas, dels att förliket är en betydande lindring skett i vissa å jorden hvilande skattebördor, hvarjemte nedsättning i lastpenningarne då jemväl egde rum, samt dels att äfven i öfrigt en minskning i statsinkomsterna synes vara att befara i följd af den nuvarande stagnationen i den allmänna rörelsen och de tryckta konjunkturer, som under senaste tiden varit rådande inom de flesta grenar af den inhemska industrien." Det är sant, hvad Utskottet säger i första delen af detta stycke, eller att i följd en betydlig lindring skedde i de å jorden hvilande skattebördorna. Men denna lindring träffade ju i hufvudsak helt andra personer än dem, som här äro i fråga. Ty hvem drabbar denna kaffetull, om icke den fattigare delen af befolkningen? Från denna sida sedt kan man således icke

Angående
nedsättning
i tullen å
kaffe.
(Forts.)

hemta något skäl för att motsätta sig en nedsättning å kaffetullen. Och hvad beträffar Utskottets yttrande i senare delen, eller att i öfrigt en minskning i statsinkomsterna syntes vara att befara i följd af den nuvarande stagnationen i den allmänna rörelsen o. s. v., så är det väl möjligt, men Utskottet hade dock bort se till, huru det verkligen står till med statsverkets inkomster och behof, hvilka vi nu känna, och icke framkomma med endast lösa förmodanden. Huru statsverkets ställning gestaltar sig för år 1887 kunna vi redan nu temligen nära beräkna genom de beslut Riksdagen redan fattat. De besparingar, som, vid hufvudtitlarnes genomgående, af Riksdagen blifvit hittills gjorda i de af Kongl. Maj:t framlagda förslagen, uppgå till ett belopp af 1,722,400 kronor. Men deremot har Riksdagen höjt anslagssiffran under fjerde hufvudtiteln med 120,000 kronor, under femte hufvudtiteln med 5,400 kronor samt under sjetten, enligt enskild motionärs förslag, med 10,000 kronor, eller med tillhopa 135,400 kronor; besparingarna uppgå således till 1,587,000 kronor, hvarifrån än vidare torde böra afdragas 200,000 kronor enligt Kongl. Maj:ts proposition angående inrättande af en asyl i Lund, hvilket förslag jag tror, att Riksdagen kommer att bifalla, ehuru det icke ännu af Stats-Utskottet behandlats. Återstår således en summa af 1,327,000 kronor, som besparats å Kongl. Maj:ts propositioner. Läger man härtill befintligt öfverskott från föregående statsregleringar, så blir öfverskottet således högst betydligt, och då borde Bevillnings-Utskottet hafva tänkt på att minska skatterna för de mest tryckta klasserna i samhället. Nu väntar jag mig emellertid den invändningen, att denna behållning kommer att minskas derigenom, att Riksdagen för Riksbankens eget behof afsatt bankovinsten, 1,300,000 kronor, och att således denna summa kommer att afdragas från den, som Kongl. Maj:t tänkt sig böra afsättas för statsverkets behof. Men detta uppväges af två andra anslagsposter, hvilka Kongl. Maj:t i propositionen N:o 1 visserligen äskat, men Riksdagen efter all sannolikhet kommer att slopa; jag syftar härvid på de tvenne anslag, som Kongl. Maj:t äskat: "till afsättning till fonden för ett riksdagshus 900,000 kronor och till förstärkande af statsverkets kassaförlagsfond 431,000 kronor, och då göra dessa båda summor tillsammans 1,331,000 kronor, hvilket belopp således temligen nära motsvarar 1,300,000 kronor, som blifvit afsatta till Riksbanken i stället för till statsverket. Såsom skäl för min förmodan att Riksdagen icke beviljar dessa 1,331,000 kronor till de af Kongl. Maj:t afsedda ändamål beder jag få i minnet återkalla, att det redan finnes samladt för uppförande af ett nytt riksdagshus 1,484,500 kronor. Jag behöfver väl icke tala om, huru långt man hittills kommit dermed. Vi veta ju icke ens platsen, hvar det skall komma att uppföras. Jag tror, att det är god tid fortsätta med fondens ökande, då vi äntligen blifvit ense om, hvar det nya riksdagshuset skall stå, eller man blifvit alldeles utledsen på det gamla riksdagshuset. Hvad statsverkets kassaförlagsfond beträffar, så uppgår den redan nu till 11,139,207 kronor 27 öre. Och det finnes motionärer i Första Kammaren, som yrka på att man icke vidare bör tillöka denna fond. Således synes mig, att Utskottet bort lyssna till förslag om nedsättning

*Angående
nedsättning
i tullen å
kaffe.
(Forts.)*

af halfva kaffetullen, i synnerhet som det icke är en eller två utan ett tiotal ja närmare ett tjugotal motionärer, som yrkat på sådan nedsättning. När frihandelsväsendet skulle införas i landet, använde man till dess förmån såsom ett dråpligt vapen det skäl, att tullen å artiklarne kaffe, socker och tobak skulle utgöra ett slags barometer. Dessa artiklar, sade man, beröra icke näringarna inom landet, och när statsverkets behof fordrar det, kan man höja tullen å dem, men, när statsverkets behof icke kräfver det, kan man göra en nedsättning i tullen derå, hvilken nedsättning skulle komma den stora massan till godo. Man lyssnade härtill. Men då man nu verkligen *kan* göra en nedsättning, då *vill* man det icke, såsom herrarne se. Då det första gången efter det nya statsskickets genomförande år 1867 kom i fråga att höja tullen å kaffe, tobak och socker, då hade man statsbrist. Det torde kanske vara af intresse att återföra i herrarnes minne, huru Bevillnings-Utskottet den tiden såg saken och motiverade en förhöjning. Frågan gälde att höja tullen å obrändt kaffe med två öre, eller från 10 till 12 öre, och å kafiesurrogat från femton öre till aderton öre. 1867 års Bevillnings-Utskott motiverade sitt utlåtande i frågan med följande ord: "Utskottet erkänner visserligen, att artikeln kaffe, såsom utgörande en allmän förbrukningsvara, utan att likväl egentligen kunna hänföras till oundgängliga lifsförnödenheter och såsom ej heller varande föremål för någon inhemsk tillverkning, bör, när statsverkets behof så fordrar, lämpligen kunna åsättas en högre tull-sats. Då likväl hvarje stegrad beskattning af en så betydande förbrukningsartikel måste vara för allmänheten särdeles betungande, har Utskottet ansett sig *icke böra under några förhållanden* föreslå Riksdagen att förhöja tullen å kaffe med mera än Kongl. Maj:t ansett för statsverkets behof *oundgängligen nödigt*."*) En motionär i Första Kammaren hade nemligen yrkat, att tullen å kaffe måtte höjas ändå ett öre utöfver hvad af Kongl. Maj:t, på sätt nyss nämnts, föreslagits. I fråga om artikeln socker, derå tullen vid 1867 års riksdag höjdes med ett öre för raffineradt socker och två öre för råsocker, motiverade 1867 års Bevillnings-Utskott sitt utlåtande med följande ord: "Under åberopande af hvad vid artikeln kaffe blifvit yttradt angående denna artikels lämplighet för tullbeskattning, hvilket i sin helhet äfven torde få gälla för socker, — — — anser sig Utskottet, *under förutsättning, att en stundande statsreglering visar behovet deraf*, icke kunna undgå att tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts nädiga proposition." Visst är, att icke ens då man påyrkade förhöjning af tullen i vidsträcktare mån än statsverkets behof kräfd. Och vidare fortsätter Utskottet: "Utskottet erkänner likväl fullkomligt alla de olägenheter, som äro oskiljaktiga från en ökad beskattning på en af landets allmännaste förbrukningsartiklar, och skulle således gerna hafva sett, om statsverkets tillstånd och behof medgifvit, att, på sätt af en motionär — det var Herr Jöns Persson, då medlem af denna Kammare — blifvit yrkadt, ingen förhöjning i tullen å socker nu behöft ifrågasättas, hvaraf åter å andra sidan torde följa, att Utskottet ej heller

*) Kursiveringen gjord af talaren.

Angående
nedsättning
i tullen å
kaffe.
(Forts.)

anser sig böra tillstyrka någon förhöjning utöfver hvad detta behof oafvisligen kräfver“. Vi se deraf, att Utskottet då noga hade för ögonen hvad vår befolkning behöfver, eller en lindring i skatterna för den fattigare delen af densamma. Men som statsverkets behof kräde det, så tillstyrkte Utskottet förhöjning af tullen å kaffe och socker. Detta afslogs väl af Andra Kammaren, men gick igenom vid gemensam votering. Jag har talat om, huru 1887 års statsreglering ställer sig. Jag har temligen noga genomgått alla Stats-Utskottets utlåtan den och Riksdagens derom fattade beslut; och jag tror icke, att jag dervid irrat mig på några siffror, utan att de jag uppgifvit skola vara exakta. Man skall säga, det är klart, att tullinkomsterna och äfven andra slags statsinkomster måste åren 1886 och 1887 gå ned något. Jag vill visst icke bestrida detta påstående, men då torde från motsidan böra medgifvas, att 1885 års öfverskott i statskassan mer än väl skola parera denna befarade minskning. Hans Excellens Herr Statsministern säger i bilagan till Kongl. Maj:ts proposition om statsverkets tillstånd och behof å sid. 6, efter det han redogjort för och visat oss de olika öfverskottssummorna, att efter beräknade afdrag skulle alltså öfverskottet å 1885 års statsreglering kunna beräknas till 7,418,000 kronor“, och att denna siffra snarare är för lågt än högt beräknad, synes framgå af Herr Statsministerns vidare anförande, så lydande: “denna siffra är naturligtvis endast approximativ, och då fråga icke är att i inkomstberäkningen upptaga dessa öfverskott, meddelas förestående kalkyl — endast för att dermed gifva vid handen, att de öfverskott från tidigare år, som inräknas bland tillgångarne i den budget, som nu framläggas, icke behöft genom några sedermera inträffade förhållanden minskas, utan i deras helhet finnas tillgängliga.“ Herrarne finna således, att vi hafva en ganska vacker summa, 7,418,000 kronor, att vinka på. Vid sådant förhållande och i betraktande å ena sidan af de fattigare klassernas allt mer och mer förminskade arbetsförtjenst och å den andra af att statsverkets behof icke kräfver, att den i sin nuvarande beskattning bibehålles vid sitt nuvarande höga belopp, så tycker jag, att man lugnt kan sätta ned densamma. Men hvarför vill man då icke bestämma sig för ett sådant steg? Är det väl rimligt att behålla en hög tull på en så allmän förbrukningsartikel som kaffe, en vara som numera måste räknas bland *lifsförnödenheterna*! Vid 1867 års riksdag, då det var fråga om kaffetull, sade man, att kaffet icke var någon nödvändighetsartikel, och vederbörande Utskott inlade också en sådan åsigt som motiv för sitt tillstyrkande af tull å varan. Detta motsades dock af en så framstående auktoritet som då varande generaldirektören Berlin, hvilken visade, att kaffet, om det än icke kunde betraktas såsom något särdeles godt näringsmedel, likväl blifvit en nödvändighetsvara för de fattige; ty de fattige kunde icke såsom de förmögna klasserna skaffa sig god och sund föda, utan finge nöja sig med sill, bröd och potatis o. d. för sitt uppehälle; och med sådan föda vore kaffet en god, för att icke säga nödvändig tillsats.

Af motionärerne föreslagna tullnedsättningar variera från 6 till 11 öre per kilogram. Jag vill hoppas, att denna Kammares majoritet,

med behjertande af den fattigare befolkningens behof af minskade skatter, skall besluta sig för någotdera af dessa förslag, af hvilka jag för min del anser, att vi utan risk kunna taga det, som går ut på kaffetullens nedsättning från 26 till 15 öre pr kilogram; och får jag, Herr Talman, till proposition vördsamt framställa ett sådant yrkande. Som jag finner det vara af synnerlig vikt för hela landet, att man får sig bekant, huru många det är af Kammarens ledamöter, som önska en skattelindring i dylik rigtning, så kommer jag, derest jag ser, att mitt yrkande icke vinner allmän anslutning, att begära vote-ring å detsamma.

*Angående
nedsättning
i tullen å
kaffe.
(Forts.)*

Herr Gustafsson: Frågan om nedsättning af kaffetullen synes mig vara ganska enkel att bedöma. Man behöfver blott göra ett par frågor och besvara dem. Den första frågan är den: önskar svenska folket en skattenedsättning, och förefinnes ett behof deraf? På denna fråga måste vi svara ett obetingadt ja. En andra fråga framstår då: äro statens finanser i sådant skick, att de tillåta en skattenedsättning? Äfven denna fråga måste med ett obetingadt ja besvaras. Hvarför har då Utskottet icke tillstyrkt en sådan nedsättning? Har man då begärt för mycket? För min del tror jag, att man icke kan säga, att jag i den motion, deri jag påyrkat skattenedsättning, begärt för mycket, ty hvad jag begärt, det är blott samma belopp, hvarmed den ifrågasatt skatten höjdes 1879. Denna skatt höjdes detta år derför, att statens finanser nödgade dertill. Nu finnes öfverskott i statskassan, och då bjuder naturligtvis konsekvensen att nedsätta skatten till det belopp, hvarifrån den höjdes 1879. Huru stor är den minskning i statsverkets inkomster, som genom den af mig ifrågasatta tullnedsättningen skulle åstadkommas? Jo, med antagande af en medelförsel af 14 millioner kilogram, skulle denna minskning uppgå till 840,000 kronor, eller ungefär det belopp, som vi inbesparade, då vi nekade anslaget till en pansarbåt. Då man vill göra och gör besparingar, så bör man ock tillse, att de komma folket till nytta. Man bör gifva folket ett känbart och synligt bevis på, att, då man gör besparingar, det sker för att åstadkomma lindring i folkets skatter. Men huru har Utskottet behandlat föreliggande motioner? Utskottet erkänner väl, att statsinkomsternas rikliga öfverskott borde medföra en lindring i beskattningen å ifrågasatt, numera till nödvändighetsvaror hänförliga artiklar. Men detta hindrar icke Utskottet att något längre ned i sitt betänkande säga, att, då frågan om spannmålstullar fallit, en af de väsentligaste bland de åberopade anledningarna till ifrågasatt tullnedsättningar försvunnit. Jag skulle beklaga Sveriges inbyggare, om en sådan lära skulle vinna tilltro. För att vinna en skattenedsättning, skall man påtaga sig en skatteökning till 10-dubbelt så stort belopp. Det vore detsamma som om man skulle säga till en person, som bär en tung börda: Jag vill lindra ditt besvär, men med vilkor att få lägga på dig en 10 gånger så stor börda. Är detta någon lindring? Är det rim och reson i ett dylikt resonnement? Jag finner det icke.

Utskottet säger vidare, att förlijdet är en betydande lindring

*Angående
nedsättning
i tullen å
kaffe.
(Forts.)*

skett i vissa å jorden hvilande skattebördor äfvensom att nedsättning i lastpenningarna då jemväl egt rum. Men att på begäran om skattnedsättning för menige man svara: vi hafva åstadkommit lindring i vissa å jorden hvilande skattebördor och vi hafva nedsatt lastpennin-garna, det erinrar något för mycket om det gamla talet: "Guds fred yxskafft!"

Utskottet talar derefter om nu rådande tryckta konjunkturer, som måste åstadkomma att skatterna icke inflyta så rikligt som förr, och befarar, att en tullnedsättning å ifrågavarande artiklar därför icke skulle blifva af någon stor varaktighet. Jag är af en motsatt tanke med Utskottet i detta fall. Jag tror, att varaktigheten kommer att bero på representationen sjelf. Fortsätta vi så, som vi nu börjat, och visa samma sparsamhet som under de två senaste veckorna eller, så till sägandes, rätta munnen efter matsäcken, så kan man vara viss på att skattelindringen skall blifva af varaktig beskaffenhet. Om det otroliga skulle inträffa, att några förhöjda skatter skulle blifva erforderliga, så torde vi icke därför behöfva öka kaffetullen, ty det finnes andra rättvisare skatteformer än denna. Jag har redan förut visat herrarne på en direkt skatteform, som är mera rättvis än den ifråga-varande indirekta. När Kammarens ledamöter vid föredragning af detta Bevillnings-Utskottets betänkande härom qvällen nekade att göra någon tullförhöjning, så var detta konsekvent, då ett öfverskott förefunnos i statskassan. Jag hoppas, att Kammarerna nu skall handla lika konsekvent och med hänsyn till detta öfverskott medgifva en skattnedsättning, då tillfället härtill nu erbjudes vid denna punkt.

Jag skall, Herr Talman, yrka bifall till min motion om nedsättning af tullen å kaffe till 20 öre och af tullen å kaffe, brändt, samt å brända växter, användbara till kaffesurrogat till 30 öre, allt per kilogram.

Häruti instämde Herrar *Nyström* och *Johansson* i Stockholm.

Herr Hammarberg yttrade: Af hvad Utskottet i denna punkt anført synes det, att flertalet af föreliggande framställningar om nedsättning i tullen å kaffe grundat sig på den förutsättningen, att span-målstullar skulle af Riksdagen antagas. Som emellertid de väckta förslagen härom förkastats och med detsamma den gifna förutsättningen förfallit, kan således på den grund något yrkande å nedsatt kaffetull icke göras. Det är väl sant, att andra skäl kunna framhållas för en dylik tullnedsättning och deribland har särskildt omnämnts det stora öfverskott, som för närvarande finnes i statskassan. Att på den grund besluta en tullnedsättning anser jag dock betänkligt, särskildt af det skäl att Riksdagen redan beslutat att för eget behof af bankovinsten använda det belopp, stort 1,300,000 kronor, som varit beräknadt att komma statsverket till godo. Derjemte får man äfven taga i betraktande, att den tryckta ställningen i landet efter all sannolikhet kommer att föranleda högst väsentlig minskning i år i importrörelsen och i följd deraf äfven i tullinkomsterna, lika-

som den äfven kommer att verka menligt på skatterna efter den allmänna bevillningen.

Det enda skäl, som skulle kunna tala för nedsättning i kaffetullen och hvilket äfven i en del motioner blifvit framhållet, är att en sådan åtgärd skulle vara till fördel för den fattiga och mindre bemedlade delen af folket. För min del anser jag visserligen att hvad som i sådant afseende kan göras alltid är behjertansvärdt. Jag vågar dock hysa den åsigt, ehuru jag vet att mycket deremot kan invändas, att en nedsättning i kaffetullen till det belopp, som i de flesta motionerna blifvit ifrågasatt, icke skulle belöpa till mer än 3 à 4 öre per skålpundet och således icke blifva af mycken betydelse ens för de mindre bemedlade. Jag tror att största förtjensten komme att stanna hos de förmögna och hos herrar handlande, men föga om ens någon fördel af nedsättningen komme de fattige till godo.

På dessa grunder och då jag anser det vara af vigt att statsverket under närvarande tid får bibehålla en af sina säkraste inkomstkällor, särskildt med hänsyn dertill att staten må kunna utan upptagande af vidare lån fullfölja sina jernvägsbyggnader, ber jag, Herr Talman, att få yrka bifall till Stats-Utskottets förevarande hemställan.

Herr Lönegren: Jag är förekommen af den närmast föregående talaren. Som han påpekat, grunda sig de vid denna riksdag väckta förslagen om nedsättning i tullen å kaffe, socker m. fl. artiklar, dels på den förutsättningen, att tull skulle vid denna riksdag åsättas spanmål och en del andra landtmannaprodukter, dels ock på öfvertygelsen att det i statskassan befintliga öfverskottet i alla händelser medgäfvit och påkallade en dylik nedsättning i tullen å ofvan nämnda kassaartiklar. Som nu emellertid frågan om spanmålstullar fallit, och det är mer än antagligt, att de ifrågasatta tullarne å öfriga landtmannaprodukter få dela samma öde, samt då statsinkomsterna under detta år börjat visa en betänkelig tendens till nedgående, beroende naturligtvis på de dåliga konjunkturerna på alla områden, så tror jag klokheten bjuder att icke sänka tullavgifterna på våra kassaartiklar, i synnerhet som vi då kanske inom kort blefve nödsakade att å nyo höja dem; och ständiga vaxlingar på detta område bör man akta sig för, ty stabilitet är för affärslivet ett lifsvilkor. Jag tror också, i likhet med Herr Hammarberg, att man icke bör förgäta, att förra Riksdagens beslut torde verka derhän, att en del af statens inkomstkällor i framtiden icke kunna gifva så mycket som förut, samt äfven ihågkomma det beslut, som i lördags fattades, då bankovinsten blef disponerad på annat sätt än Kongl. Maj:t vid statsverkspropositionens uppgörande antagit och beräknat. I alla händelser tror jag det icke vara klokt att, i fall en tullnedsättning anses tillräddig och således bör ske, gå så långt, som motionärerne hafva föreslagit. Motionärerne påyrka en nedsättning med 6, 10 och 11 öre per kilogram, och då importen förra året uppgick till mellan 14 och 15 millioner kilogram, kunna herrarne lätteligen sjelfve beräkna, att ganska betydliga nedsättningar i tullinkomsterna derigenom skulle uppstå. Om man anser

*Angående
nedsättning
i tullen å
kaffe.
(Forts.)*

*Angående
nedsättning
i tullen på
kaffe.
(Fort.)*

sig hafva tillfälle och därför böra göra en nedsättning i tullen på kaffe, så torde det utan tvifvel vara lämpligast att gå tillbaka till den tullsats, som gälde före år 1879. Nämnda års Riksdag höjde tullen på kaffe med ett öre och på oraffineradt och raffineradt socker med två och 2,4 öre, allt per skålpund, emedan statsverkets inkomster behöfde förstärkas. Nu, när under flera år öfverskott i statskassan uppstått, kan det därför vara skäl att åter nedsätta dessa tullsatser och gå tillbaka till de före nyssnämnda år gällande, men ej längre. Jag vill dock med afseende härpå erinra Herr Gustafsson om, att tullen å kaffe före 1879 icke var, såsom han uppgaf, 20 öre per kilogram, utan 10 öre per skålpund, motsvarande $23\frac{1}{2}$ öre per kilogram.

För min del anser jag emellertid det icke vara lämpligt att under nuvarande brytningsperiod på det ekonomiska området vidtaga någon rubbning i tullafgifterna för våra kassaartiklar, utan yrkar jag bifall till Utskottets betänkande.

Herr Öberg: Jag vill endast tillkännagifva, att jag instämmer med herr Hæggström i så väl hans yttrande som hans yrkande.

Herr Boström: Jag vill endast till hvad Herr Lönegren yttrade foga ett par upplysningar, hemtade ur Posttidningen för i går. Man finner der uti en redogörelse för statsverkets inkomster, att tullinkomsterna under sistlidne Mars månad uppgingo till 1,834,186 kronor emot 2,653,625 kronor under samma månad förlidet år, och att följaktligen skillnaden på blott denna enda månad utgör något öfver 800,000 kronor. Ser jag efter tullinkomsterna för de tre första månaderna, finner jag att de i år uppgått till 5,292,686 kronor, under det att de under motsvarande tid i fjol uppgingo till 6,195,561 kronor, hvilket på detta första kvartal visar en minskning af något öfver 900,000 kronor. Under sådana förhållanden tror jag, att den farhåga, som Utskottet har uttalat om en minskning i statsinkomsterna, icke är så obefogad, och att det således icke torde vara rådligt att vidtaga den ifrågasatta tullnedsättningen.

Jag yrkar bifall till Utskottets hemställan.

Herr Abr. Rundbäck: Det lär väl icke kunna blifva fråga om annat än att afgifva en opinionsyttring i denna fråga, då, att döma af den enighet, som varit rådande inom Utskottet, dess hemställan sannolikt blir godkänd. Jag måste dock för min del tillkännagifva, såsom jag äfven gjorde vid den stora tulldebatten, att jag är intresserad för skattelindringar just på detta område. Här har man icke, såsom då, att åberopa sig på det gagn, som skyddstullar göra svenska arbetare och svenska produkter, ty här är det helt enkelt fråga om att bereda en skattelindring, som skulle komma alla till godo. Och då man å ömse sidor motionerat derom och man jemväl å ömse sidor under den nyssnämnda debatten allvarligt talade om denna sak och utlofvade att vara med derom, så hade jag trott, att man också nu skulle mötas. Har då detta skett? Ja, visserligen, men på ett helt annat sätt än man haft skäl att vänta. Detta skulle visserligen kunna förvåna mig,

men det har det dock ej gjort, emedan jag långt för detta fått lära, att i politiken det enklaste och naturligaste ofta är det svåraste att finna och vinna.

Herr Statsministern yttrade vid den stora debatten, att man i allmänhet icke sätter tull på personen så högt, dels därför att en sådan tull måste uttagas utan afseende på förmögenhetsvilkor, och dels därför att den äfven träffar de minderårige. Detta är onekligen en sanning, som gäller just dessa tullar, genom hvilka man icke vinner något särskildt önskvärdt syftemål. Vidare sade samme man, att, när staten hade så goda tillgångar, som nu, vore det väl en själf-uppoffring af folket utan like att åtaga sig nya skatter. Ja, detta gäller väl framför allt finanstullar, som hafva sitt enda berättigande, sitt enda laga försvar, om jag så får säga, deri, att de behövas för att statens inkomster skola räcka till statsutgifternas bestridande. Nu höra vi ju, att år efter år öfverskott hopas i statskassan, vi höra från tronen, från statsrådsbänken och från alla möjliga officiella och officiösa håll, att statsverkets ställning är synnerligen lysande, och vi hafva sett, huru regeringen ansträngt sig på alla sätt för att bli befriad från detta besvärliga öfverflöd genom att föreslå en mängd nya statsutgifter, och huru finansministern icke haft annan råd för att komma ifrån den stora oanvända slumpen än att lägga den till fonden för framtida användande. Borde vi då icke, mine herrar, kunna hjälpa regeringen att blifva befriad från detta obehag och besvär, och, vore det icke i så fall det enklaste sättet därför att låta folket i sina fickor få behålla hvad det nu skattar för mycket? Detta är dock icke det enda skälet, nemligen att folket bör hafva berättigade anspråk på att få behålla hvad som icke behöfves för statsverkets behof, utan jag har dessutom ett annat skäl för ifrågavarande skattelindring, emedan, i fall staten får komma med den der osynliga handen och plocka styfvern ur folkets fickor, då det icke behöfves, följden deraf endast blifver den, att statsutgifterna växa, och att budgeten sväller ut på ett osundt sätt, därför att man har så godt om penningar. Härpå hänvisar man nemligen alltjemt vid sina anslagsfordringar, alldeles som då far kommer hem, sedan han fått sitt stora hypotekslån, då mor också skall hafva sin andel deraf till en mängd icke så nödvändiga utgifter.

Jag skulle dock kunna vara med om dessa skatter äfven till något öfverflödigt belopp, om man nemligen ville använda dem antingen till betalande af vår statsskuld eller till våra jernvägsbyggnader, så att man slapp dertill upptaga ytterligare lån från utlandet. Då det nemligen är vi som besluta dessa jernvägar, är det icke för mycket, om vi också skatta något mera därför och få svida för följderna af dessa beslut och icke endast lägga allt på våra efterkommande.

Jag vill emellertid nu icke yttra mig vidare i frågan, men har icke velat underlåta att afgifva en opinionsyttring deri. Jag kan dock icke förena mig med någon af de öfriga talarne derom, att vi nu på rak arm skola göra den eller den nedsättningen, utan anser, om vi skola söka åstadkomma någon förändring i hvad här är föreslaget, att det är bäst återremittera frågan till Utskottet, så att detta får taga

*Angående
nedsättning
i tullen å
kaffe.
(Forts.)*

*Angående
nedsättning
i tullen å
kaffe.
(Forts.)*

densamma i förnyadt öfvervägande. Jag yrkar för den skull på återremiss af denna punkt.

Herr Hæggström: I mitt förra anförande glömde jag att framställa mitt yrkande fullständigt, i det jag endast upptog tullnedsättning å kaffe, men icke å brändt kaffe eller växter, användbara till kaffesurogat. Jag skall därför nu bedja få yrka nedsättning i tullen å kaffe till 15 öre från 26 öre per kilogram samt å brändt kaffe och å kaffesurogater från 35 till 25 öre per kilogram, eller i öfverensstämmelse med hvad Herr A. Magnusson i Lervik yrkat.

Hvad nu den siste talarens yrkande på återremiss beträffar, så får jag säga, att jag icke vet, hvartill en sådan skulle tjena, ty i så fall skulle båda Kamrarne förena sig i yrkandet på återremiss. Om endast denna Kammare fattar ett sådant beslut, komma vi helt simpelt att få frågan tillbaka om några dagar från Utskottet, med anmodan att Kammaren måtte fatta beslut i ärendet. Jag kan icke heller inse, att vi kunna behöfva någon ytterligare utredning mer än i en enda punkt, och det är, om det verkligen finnes något öfverskott i statskassan, så att man kan göra några skattelindringar för det fattiga folket. Finnes ett sådant öfverskott icke, kan det icke vara skäl i att sätta ned tullarne, men finnes det deremot, såsom Herr Finansministern påvisat, måste det ju vara orättfärdigt att bibehålla den höga tullsatsen på kaffe. Jag tror för min del, att ett sådant öfverskott finnes, och hemtar stöd därför i det yttrande, vi härom dagen hörde från Herr Statsministern och Chefen för Finansdepartementet, hvilken ju bäst bör hafva reda härpå. Han har sjelf framlagt för oss bestämda sifferuppgifter i detta hänseende, och jag har icke hört någon af Stats-Utskottets ledamöter bestrida dem.

Hvad vidare angår Herr Hammarbergs påstående, att skilnaden skulle stanna i handlandenäs fickor, om man nu satte ned tullen på kaffe, så kan jag hålla med honom, att så skulle blifva fallet, om man endast satte ned tullen med 1 eller 2 öre per skålp., och därför vill jag icke heller stanna vid den siffra Herr Gustafsson föreslagit, eller 3 öre per skålp., motsvarande ungefär sex öre per kilogram, utan anser det vara bättre att taga Herr Anders Magnussons i Lervik förslag, ty derigenom skulle vinsten komma konsumenterna till godo och icke stanna hos mellanhänderna.

- Slutligen ber jag emot Herr vice Ordförandens i Bevillnings-Utskottet yttrande, att tullinkomsterna skulle hafva gått ned så betydligt under förra årets förra kvartal, få säga, att detta bevisar icke något. Man får nemligen icke grunda sina beräkningar endast på inkomsterna under årets första kvartal, ty det kan ju ligga mycket af varan på nederlag, som sedermera under årets öfriga månader anmäles till förtullning; och då sedermera redogörelserna för de tre senare kvartalen inkomma, kan det ju hända, att totalbeloppet för hela året blir lika fördelaktigt som föregående år. Jag tror därför icke, att det är så farligt härmed, att tullmedlen skulle minskas under årets alla månader, ty det är nu en gång så stäldt med oss svenskar, att vi just icke gjort oss kända för att vilja spara.

Jag skall nu icke längre trötta herrarne, utan vidhåller mitt nu fullständiga yrkande.

Herr *Olén* instämde med Herr Hæggström.

Herr Magnusson: Jag skall endast be att få instämma med Herr Hæggström och på de skäl, han anförde, yrka afslag å Utskottets hemställan och bifall till min motion.

Herr Ol. Jonsson: Det är nu icke mycket att tillägga till försvaret för hvad Utskottet här hemställt, men jag vill dock ytterligare fästa uppmärksamheten derpå att, då Riksdagen i dag fattat beslut om fortsättande af norra stambanan, och Stats-Utskottet i sitt betänkande uttryckligen betonat att man borde bygga åtminstone en del deraf med statsmedel för att slippa låna ytterligare från utlandet, så gäller frågan nu att afgöra, huruvida man vill slå in på den bogen eller icke. Det är nemligen gifvet, att om man vill sätta ned tullarne och sålunda minska statsinkomsterna, så få de, som sätta sig emot att använda statsmedel till jernvägsbyggnaderna, ett starkt skäl för sin åsigt, då deremot, om man låter tullarne kvarstå vid enahanda belopp som förut, detta blir ett starkt skäl för den motsatta sidans målsmän.

Jag vill äfven erinra herrarne derom, att, då Riksdagen för ett eller två år sedan nedsatte tullen på té med ett ganska betydligt belopp, både motionärerne derom och andra såsom skäl för nedsättningen framhöllo, att man derigenom ville befordra téförbrukningen inom landet. Den dåvarande orimliga tullen på té gent emot kaffetullen ansåg man vara tillräckligt skäl till nedsättningen. Skulle man nu nedsätta ensamt tullen å kaffe, skulle kaffet ju blifva en så mycket starkare konkurrent till téet. Detta skäl för Utskottets nu förevarande förslag må åtminstone förvaras i protokollet, om det också icke är af någon vidare vikt för frågans afgörande.

Man må hafva hvilka åsikter som helst om hvad framtiden bär i sitt sköte beträffande statens inkomster, måste man dock vara ense derom, att en mera tryckt ställning än den närvarande hafva vi sällan haft, och att betrycket slutligen måste minska konsumtionen af åtskilliga artiklar och i främsta rummet sådana, som icke behöfva begagnas. Jag föreställer mig därför, att, om en nedsättning af kaffetullen nu skulle beslutas att inträda från och med nästa år, det skulle kunna inträffa, att vi vid vårt nästa sammanträffande här antingen finge mottaga en Kongl. proposition eller sjelfve måste motionera om tullens förhöjning till förutvarande belopp, och hvartill en nedsättning vid sådana förhållanden skulle tjena, kan jag icke fatta. Hvilka skattenedsättningar man än vill komma med — äfven om de i och för sig äro berättigade — må man dock icke låta hänföra sig dertill, då man icke har full säkerhet för, att nedsättningen skall blifva stabil, äfven om det för tillfället finnes öfverskott i statskassan.

Mig synes Utskottet hafva haft goda skäl för sin hemställan, till hvilken jag också yrkar bifall.

*Angående
nedsättning
i tullen å
kaffe.
(Forts.)*

Angående
nedsättning
i tullen på
kaffe.
(Forts.)

Herr Gustafsson: Jag har å nyo begärt ordet i afsigt att replikera Herr Hammarberg. Han anförde att öfverskottet i statskassan icke kan anses som tillräckligt skäl för nedsättning af kaffetullen. Jag anser deremot just den anförda omständigheten utgöra det starkaste skäl för en sådan nedsättning, ty om, då det icke finnes sådant öfverskott, man måste fylla statskassan genom skatter, måste naturligtvis befintligt öfverskott vara tillräckligt skäl för skattenedsättning.

Samme talare ansåg äfven den nuvarande tryckta ställningen i landet tala emot nedsättningen. I motsats mot honom anser jag den tala för en sådan; ty då ställningen i landet är tryckt, behöfva just menige man, om hvilken här är fråga, en lindring i sina bördor.

Vidare ansåg Herr Hammarberg, att beloppet af tullnedsättningen skulle stanna hos mellanhänderna. Förhållandet skulle nog blifva sådant, om det ej finnes mer än en handlande i hvarje stad. Men nu finnes något, som kallas konkurrens, och den gör, att en nedsättning med 2 eller 3 öre per skålpund icke stannar hos mellanhänderna, ty vid en sådan nedsättning måste handlandena sälja kaffet 2 eller 3 öre billigare.

Herr Lönegren påstod, att stabilitet i tullagstiftningen vore nödvändig. Då Herr Lönegren en annan gång begär ändring i tullagstiftningen, skola vi svara honom på samma sätt. Han nämnde äfven, att här vore fråga om stora summor. Så är icke förhållandet. Jag har förut visat, att här gäller endast 840,000 kronor, och den summan är väl icke så betydlig, att icke den stora behållningen räcker till att täcka den.

Jag yrkar fortfarande bifall till min motion.

I detta yttrande instämde Herr *Joh. Ohlson*.

Herr Börjesson: Lika med motionärerne anser jag, att den nuvarande kaffetullen är för hög, den utgör för närvarande omkring 11 öre pr skålpund, och att en nedsättning till hvad Herr Anders Magnusson i sin motion föreslagit, hvilket gör ungefär 6 öre pr skålpund, är skälig. Väl kan man invända, att kaffe icke är en nödvändighetsvara, men det har dock numera kommit i så allmänt bruk, att det nästan kan anses såsom dagligt bröd, om jag så må yttra mig; och det intages i landet andra artiklar, som äro långt skadligare än kaffe.

Hvad den statsekonomiska sidan af saken angår, tror jag, att statskassan väl kan tåla vid denna nedsättning. Jag vill icke vidare orda härom, utan blott yrka nedsättning af kaffetullen från 26 öre till 15 öre per kilogram.

Herr vice Talmannen Larsson: För min del yrkar jag bifall till Utskottets hemställan.

En föregående talare har väl förklarat, att vi, eftersom vi gjort åtskilliga besparingar på de af Kongl. Maj:t hos Riksdagen äskade anslag, skulle kunna undvara en del af kaffetullen och således nedsätta den nuvarande tullsatsen derå. Nog ser jag gerna, att vi spara, men om vi skola spara endast för att få dricka kaffe, tror jag icke vi få

någon vinst deraf. Jag har ännu icke kommit derhän, att jag räknar kaffe till nödvändighetsvarorna; jag anser tvärt om kaffet vara en lämplig artikel att lägga tull på; ty ingen är tvungen att köpa det. Det är alltid de fattige, som få vara ute och åka, och alltid är det deras sak, som man förfäktar, heter det. Ja, det låter så vackert, men huru ställer sig saken för dessa fattige? De köpa vanligen icke mer än ett fjerdedels skålpund i sänder, och man skulle då hädanefter få höra att detta kostade $15\frac{1}{4}$ öre. Men nu är olyckan den, att vi icke hafva fjerdedels ören, och följden blefve således, att vi måste slå ett nytt slags mynt. Ty att handelsmännen äro så samvetsgranna, att de icke skulle höja priset mer än som motsvarades af tullförhöjningen, det har ju en talare upplyst oss om. Ja, om tullen nedsattes med 6 öre per kilogram, såsom en af motionärerne har föreslagit, så skulle ju ett fjerdedels skålpund betinga ett pris, hvaruti inginge en bråkdelen, som vore mindre än $\frac{1}{4}$ öre. För min enskilda del tror jag dock icke, att köparne i sådant fall komme att få åtnjuta någon minskning i priset, utan att detsamma komme att förblifva lika högt som förut.

*Angående
nedsättning
i tullen å
kaffe.
(Forts.)*

Man har talat om det stora öfverskott, som finnes i statskassan, och att detta skulle vara det mest talande skälet för att nu vidtaga en sänkning af kaffetullen. Äfven jag har sökt studera Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof, men har icke kunnat finna, att detta tillstånd är så lysande, som man öfver allt hör påstås. Tvärt om tycker jag att det är ganska dåligt, när jag ser på den för år 1887 uppgjorda statsregleringen. Ty om jag bortser från öfverskotten från de föregående åren och blott fäster mig vid de för nämnda år beräknade inkomsterna och utgifterna, så visar sig en brist på åtskilliga millioner. Det är således endast den lyckliga omständigheten, att det finnes öfverskott från föregående år, som gör, att statsregleringen för nästa år går i hop.

Herr Rundbäck sade, att det var af ren barmhertighet emot regeringen, som han ville hjälpa henne att befria sig från de bekymmer, som detta öfverskott i statskassan förorsakade. Detta var särdeles vänligt af honom, så mycket mer som han just icke alltid visat sig särdeles vänligt stämd emot regeringen. För min del kan jag dock icke denna gång vara med honom.

Det är äfven en annan omständighet, som jag ber att få påpeka, emedan den för mig är ett ytterligare skäl att icke nedsätta tullen på kaffe. Det har sagts, att, om en sådan nedsättning skedde, detta icke skulle förorsaka någon minskning i statens inkomster, emedan man i så fall komme att dricka så mycket mera kaffe. För min del tycker jag dock, att vi redan importera för mycket af denna vara, och skulle denna import ytterligare ökas, så blefve följden den, att vår utländska handelsbalans, som vi nu hafva rätt svårt att betäcka, skulle blifva ännu större. I denna omständighet finner jag ett af de mest talande skälen för att icke nedsätta tullen på kaffe, och kommer jag således att rösta för bifall till Utskottets förslag.

Häruti förenade sig Herrar Göransson och Petersson i Hamra.

Angående
nedsättning
i tullen å
kaffe.
(Forts.)

Herr Hæggström: Herrarne ropa på proposition men då jag förut under riksdagens lopp icke mer än 3 à 4 gånger haft ordet, vill jag också nu försvara min sak sedan jag fått ordet. Jag skall dock icke upptaga Kammarrens tid många minuter.

Der var egentligen med anledning af Herr vice Talmannens yttrande som jag begärde ordet. Han ansåg, att kaffetullen icke borde sänkas af, bland andra, det skäl, att han icke tycker om, att folket drucke för mycket kaffe. Ja, om icke han sätter värde på denna dryck, så finnas dock de, som göra det och som dessutom icke hafva någon annan att taga till. I min hemtrakt t. ex. föredraga nog arbetarne att dricka mjölk, men sådan står icke alltid att få i tillräcklig myckenhet, och ofta nog endast så mycket, som behöfves åt barnen. Hvad underligt ligger då deri, att de, så godt sig göra låter, söka en ersättning i kaffe, och att detta då må kunna fås för så rimligt pris, som möjligt, är väl icke obilligt begärddt. Dessutom komme en nedsättning i priset att hafva det goda med sig, att folket icke behöfde så mycket tillgripa dessa kaffesurrogat, hvilka i allmänhet äro mer eller mindre skadliga för helsan. Hvad kaffet sjelft beträffar, så hafva vi ju läkares utlåtande om, att det är en oskadlig dryck, och omän den ärade talaren för sin del anser den vara osund, så bör han icke därför hänfullt bemöta dem, som hafva en annan åsigt.

Jag har icke friat till den stora massans gunst, det har jag visat vid flera föregående tillfällen; men detta hindrar mig icke att tala för en sak, som jag finner vara rättvis och billig, äfven om den skulle vara den stora massan till gagn.

Herr Wretlind: Jag skall icke beröra frågan, som här föreligger, ur statsekonomisk synpunkt, men efter som det under diskussionen äfven blifvit tal om té, så ber jag att få säga några ord derom.

För min del fann jag det ganska välbetänkt, då för ett par år sedan tullen på té betydligt nedsattes. Det är ju nödvändigt, att njutningsmedel finnas, och till sådana räknar jag både kaffe och té. Deras värde såsom födoämnen är mycket omtvistadt, men enligt läkares omdöme har förtärandet af kaffedrycken mångenstädes hos oss och i synnerhet i Norrland gått till en betänklig öfverdrift, så att det rent af verkat skadligt på helsotillståndet, i synnerhet hos qvinnor och barn; och det är redan längesedan det i en af generaldirektör Huss utgifven skrift framhölls, att kaffet sannolikt har rätt betydlig skuld till den ökade mängd fall af magkatarr och bleksot, som numera förekomma i vårt land. Enligt läkares omdöme och erfarenhet är deremotté vida mindre skadligt än kaffe. Jag tror därför för min del, att det vore välbetänkt att ändra tullagstiftningen på detta område i rigtning att nedsätta tétullen ännu mer, så att téet kunde i betydligare mån, än som hittills skett, undantränga kaffet. Vi veta, att i åtskilliga andra länder, exempelvis England och Ryssland, téet har samma nationella betydelse som kaffet hos oss, och jag tror, att det vore lyckligt, om äfven vi kunde slå in på samma väg.

Jag tror, att äfven många andra af de skäl, som anförts mot att

nedsätta tullen å kaffe, äro giltiga och vill därför för min del förena mig med dem, som yrkat bifall till Utskottets förslag i denna punkt.

*Angående
nedsättning i
tullen å kaffe.
(Forts.)*

Herr Nydahl: Jag skall också yrka bifall till Utskottets hemställan och anhåller dervid endast att få fästa Kammarens uppmärksamhet på den punkt i Utskottets betänkande, som omfattar artikeln lysoljor. Denna artikel är en *verklig* nödvändighetsvara, ej minst för den obemedlade delen af befolkningen, och bör såsom sådan vara tullfri, då deremot kaffet, man må derom säga hvad man vill, icke är annat än ett njutningsmedel, som dertill ej ens är så alldeles oskyldigt och oskadligt, såsom vi också nyss hörde en läkare här framhålla. Nu föreställer jag mig, att Kammaren icke skall vara benägen att göra lysoljor tullfria, på samma gång Kammaren beslutar en nedsättning i tullen på kaffe, och jag hoppas därför, att de af Kammarens ledamöter, som i dag vilja bereda den obemedlade en *verklig* skattelindring genom en tullnedsättning, skola förena sig om Utskottets hemställan i denna punkt, för att sålunda bevara åt sig utsigten att få lysoljorna tullfria. En nedsättning i kaffetullen skulle ej föranleda någon skattelindring, utan endast en ökad import och förbrukning af kaffe -- till intet gagn, men till men för nationens fysiska välbefinnande.

Jag yrkar bifall till Utskottets hemställan.

Öfverläggningen var slutad. Derunder hade yrkats dels bifall till Utskottets hemställan, dels afslag å densamma och bifall i stället till Herr Gustafssons i ämnet väckta motion, dels bifall till Herr Magnussons motion, dels slutligen ock ärendets återförvisande till Utskottet. Efter upptagande af dessa yrkanden gaf Herr Talmannen propositioner i enlighet dermed; och blef propositionen på bifall till Utskottets hemställan besvarad med öfvervägande ja. Votering blef likväl begärd och företogs, sedan till kontraposition antagits yrkandet på bifall till Herr Gustafssons motion, i enlighet med följande nu uppsatta och af Kammaren godkända voteringsproposition:

»Den, som bifaller hvad Bevillnings-Utskottet hemställt i 29:de punkten af Betänkandet N:o 11 röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, bifallit Herr R. Gustafssons i ämnet väckta motion.»

Omröstningen utvisade 146 Ja mot 38 Nej; och hade Kammaren alltså beslutat i enlighet med Ja-propositionens innehåll.

Punkterna 30—38.

Biföllos.

*Angående
tullen å nät.*

Efter föredragning dernäst af *punkten 39*, innefattande Utskottets hemställan, att af Herr *P. A. H. Stjernspetz* och Herr *A. J. Lyth* väckta särskilda motioner om ändrade bestämmelser i fråga om förtullningen af *nät* icke måtte af Riksdagen bifallas, anförde:

Herr Lyth: Jag skall bedja att få med några ord redogöra för anledningen dertill, att jag framkommit med den förevarande motionen, hvilken blifvit af Bevillnings-Utskottet på så knapphändiga motiv afstyrkt. Jag vill också i sammanhang dermed söka påvisa det lättvindiga sätt, hvarpå vår tulltaxa för närvarande vårdar sig om vår industri och våra näringar. Och bland dessa är det väl knappt någon, som är så styfmoderligt behandlad som fiskerinäringen. Denna näring, hvilken ingen här kan förneka vara en af de naturliga näringsgrenarne för vårt land, åtnjuter icke annat understöd än ett ordinarie anslag af 18,000 kronor. Och denna bristande uppmuntran har också visat sig i den ofantliga myckenhet olika fisksorter, synnerligast delikatesser, som införas i vårt land.

Vid de många landtbruksutställningarna inom och utom landet har det visat sig, att den redskap vi här i Sverige använda för vårt fiske varit i många fall för grof och mindre ändamålsenlig, synnerligast de knutna fiskredskapen eller näten. Ett undantag härifrån har utgjorts af de gotländska nätredskapen, hvilka allmänt vunnit stort anseende i utlandet för det utmärkta sätt, hvarpå de äro tillverkade. Men som nätbindningen der är en hemslojd, och befolkningen på Gotland icke kunde förse hela fastlandet med dess behof i detta afseende, så hafva för omkring tio år sedan några för fiskerinäringen intresserade personer i bolag inköpt några synnerligen dyrbara knypplingsmaskiner för knytning af dylika nät, såväl gröfre som finare. Dessa maskiner äro synnerligen komplicerade och svårskötta och hafva kostat 15 till 16 tusen kronor stycket i inköp från Frankrike. Efter deras uppsättning här åtgick omkring ett år för att vänja arbetarne vid maskinernas skötsel, och derefter åtgick ytterligare ett år för att lära fiskarebefolkningen gagnet af att använda dessa synnerligen goda knytningar och nät. Efter dessa två års förlopp började bolagets verksamhet förbättras så, att detsamma för några år sedan kunde lemna 2 procent utdelning. Men förhållandena hade knappast hunnit ljusna för bolaget, förr än Tyskland uppträdde med konkurrens. Samtidigt som här hade nemligen i Tyskland uppstått en liknande fabrikation. Fabrikerne der äro vida mera storartade än här till följd af rikligare tillgång på penningar och framför allt till följd af det tullskydd de från sitt eget lands sida åtnjuta. Det dröjde heller icke länge förr än det visade sig, att den svenska fabrikationen hade mycket svårt att ega bestånd i denna konkurrens. Man säger må hända, att orsaken härtill vore den, att Tyskland sålde för billigare pris sina varor. Nej, mine herrar, de svenska fabrikaten måste tvärt om säljas för billigare pris för att kunna säljas alls. Ty det märkvärdiga förhållandet råder här i Sverige, att man köper i allmänhet hellre utländsk vara än svensk, och jag talar icke osanning, då jag säger, att jag

*Angående
tullen å nät.
(Forts.)*

vet fabrikanter, hvilka för att göra sina varor lättare säljbara, åsätta dem utländska märken. Men, frågar man: de svenska näten äro väl då sämre än de utländska? Nej, de äro tillverkade af enahanda garn och med samma sort maskiner som de tyska och hafva vid utställningar uthärdat täflan med de tyska samt nästan allestädes erhållit högsta pris.

Man har äfven till mig uttryckt sin förundran öfver att vi motionärer, som äro vänner till fiskerinäringen, hafva kunnat väcka denna motion, som vore egnad att fördyra redskapen för fiskarena. Trodde jag något sådant, så skulle jag visserligen icke hafva framkommit med mitt förslag. Men jag har önskat, att det svenska fabrikatet måtte komma i en sådan ställning, att det kunde konkurrera med utländskt. Ty hos oss finnes icke tull på det färdiga fabrikatet, men det finnes deremot tull på råvaran eller garnet, hvarigenom det färdiga fabrikatet säljes af Tyskland med större fördel i Sverige än det svenska fabrikatet. Sålunda kunna herrarne vara öfvertygade om, att, derest den svenska fabriken går under, icke kommer priset på denna vara att sjunka, utan Tyskland, som väl ser om sin industri, skall nog begagna sig af tillfället, och den, som får betala kalaset, det är våra fiskare.

Jag hoppas härmed hafva gjort reda för min motions syfte, och tror, att nu icke någon må anklaga mig för att vilja fördyra redskapen för våra fiskare. Jag har nu icke mycket att tillägga, endast några ord om Bevillnings-Utskottets utlåtande i denna punkt. Utskottet säger, att den franska handelstraktaten lägger hinder i vägen för en förändring. Ja, här hafva vi åter ett exempel på denna traktats förvecklingar. Frankrike exporterar icke denna vara, men Tyskland gör det; detta Tyskland, som nästan stängt sina hamnar för vår export. I föl höjde det tullen å hyflade trävaror till 80 procent af varans värde och för andra trävaror till 20 procent; men ändock gynnas detta Tyskland af oss.

Nu kan man säga, att denna enda fabrik icke betyder något i detta fall. Men, mine herrar, många bäckar små göra en stor å. Den ena industrigrenen efter den andra går under, och de tider kunna komma, då vi icke mera hafva något att försvara.

Jag har nu intet yrkande att framställa; men jag har velat framhålla detta dels såsom ett skäl, hvarför jag väckt motionen, och dels för att visa, i hvad mån vi under nuvarande tullbestämmelser skydda vår inhemska industri.

Herr Lönegren: Herrar Lyths och Stjernspetz' motioner hafva varit föremål för en grundlig behandling inom Bevillnings-Utskottet och ansågos förtjena allt afseende. Men då, såsom Herr Lyth sjelf uppgifvit, den franska handelstraktaten lägger hinder i vägen för att komma till något annat resultat, än det hvartill Utskottet kommit, nemligen afslag, så måste äfven jag på samma grund yrka bifall till denna punkt i betänkandet.

Jag instämmer för öfrigt af allt hjerta med Herr Lyth i hvad han yttrade angående olämpligheten af tarifftraktater.

Angående
tullen & nät.
(Forts.)

Herr Grefve Sparre: Jag instämmer till alla delar med Herr Lyth. Jag inser icke, hvarför man, äfven om detta är en obetydlig näring, icke bör skydda densamma. Då de af Bevillnings-Utskottet anförda skäl förfalla vid det förhållande, att frågan om franska handelstraktaten återremitterats, kan jag icke finna, hvarför man icke äfven skulle kunna återremittera denna punkt. Då Utskottet skall taga hand om frågan angående revision af denna traktat, kan det på samma gång jemväl taga denna förevarande fråga om hand.

Jag yrkar därför återremiss af denna punkt.

Herr Lyth: Då jag oförmodadt fått understöd för min åsigt i denna sak, skall jag be att få biträda Grefve Sparres yrkande om återremiss.

Herr Lönegren: Som Första Kammaren redan bifallit Bevillnings-Utskottets förslag, torde en återremiss ej tjena till något. Jag tror för öfrigt, att en sådan åtgärd i alla händelser icke skulle leda till något resultat, enär en förändring af tulltaxan i denna del är beroende på bifall från Frankrikes sida, och emedan det måste dröja ganska länge innan underhandlingarna derom, om sådana komma till stånd, kunna blifva afgjorda; men Riksdagen måste ju nu fatta sitt beslut i frågan.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, samt Herr Talmannen till proposition upptagit de gjorda yrkandena, biföll Kammaren Utskottets hemställan.

Punkten 40.

Bifölls.

Punkten 41.

Angående
tullfrihet &
lysoljor.

I fråga om tullen & *lysoljor* hade, i särskilda motioner N:o 51 inom Första Kammaren af Herr *J. Mankell* och N:o 132 inom Andra Kammaren af Herr *Aug. Bokström*, yrkats af den förre:

att tullen å fossila eller mineraloljor, rektificerade, fotogén m. m, måtte från början af år 1887 upphöra;

och af den senare:

att genom rektificering renade, färglösa eller af gul till gulbrun färg rektificerad stenkolsolja eller fotogén, rektificerad jordolja, nafta, petroleum eller bergolja, solarolja, paraffinolja med flera till lyse användbara vätskor måtte från tullavgift befrias.

Utskottet hemställde under förevarande punkt, att berörda förslag icke måtte af Riksdagen bifallas.

Efter uppläsande häraf anförde:

Herr Hammarlund: Såsom skäl för afslag å den ifrågasatta tullnedsättningen på kaffet anförde flere talare, att kaffet icke var en nödvändighetsartikel. Jag vet icke, hvilken rol detta skäl spelade vid sjelfva voteringen. För mig åtminstone hade det ingen betydelse. Men om meningarna kunna vara delade huruvida kaffe kan anses vara en nödvändighetsartikel eller icke, så bör deremot icke något tvifvel härutinnan råda i afseende på de artiklar, som upptagas under N:o 394 i tulltaxan, eller lysoljor, hvilka måste anses såsom nödvändighetsartiklar för alla. Derför tillåter jag mig på samma skäl, som flere talare nyss anført för nedsättning af tullen å kaffe, nu hemställa om afslag å Utskottets betänkande i denna punkt och bifall till Herr Bokströms motion, eller att alla under N:o 394 i tulltaxan upptagna oljor må blifva tullfria.

Införseln af dylika oljor har under sista året uppgått till bortåt 25 millioner kilogram, och tullen derå är för närvarande 2 öre per kilogram. Sålunda utgör den skatt, som för denna vara erlägges af svenska folket, omkring en half million kronor. Efter all sannolikhet skola statsverkets inkomster under nästa år blifva så goda, att åtminstone denna skattelindring utan ringaste tvekan kan beviljas.

Herr Lönegren: De skäl jag nyss anført i fråga om tullnedsättning på kaffe gälla enligt min tanke i ännu högre grad i fråga om de motioner, som afse tullfrihet för lysoljor. Ty om man också med skäl kan säga, att förbrukningen af kaffe är lika stor eller större inom de mindre bemedlade klasserna än inom de förmögnare, så gäller detta dock icke i fråga om förbrukningen af lysoljor, utan tungan af denna skatt drabbar i mycket högre grad de mer bemedlade än de fattiga, ty då man i den fattiges eller arbetarens hem begagnar endast *en* lampa med ringa oljeåtgång, är det deremot ej ovanligt, att i ett och annat mera bemedladt hem 5 à 6 lampor med stor oljeåtgång hållas lysande. Derför tror jag icke, att tullnedsättning eller tullfrihet å dylika oljor i något beaktansvärdt afseende skall lända de mindre bemedlade till fördel, och bör man ju dessutom ock ihågkomma, att priset på lysoljor för närvarande är mycket lågt.

Jag har på flera håll frågat mig för angående åtgången af lysolja i ett arbetarehem och fått den upplysningen, att 5, 6 à 8 kanor kunna derstädes åtgå om året. Om nu så är — jag har dock icke haft tillfälle att kontrollera dessa uppgifter — så belöper sig den tull, som för denna artikel kommer på ett sådant hem, till 25 à 30 öre om året. Kan det under sådana förhållanden spela någon rol för den mindre bemedlade, om man borttager tullen på denna vara? Jag tror det icke. Upplysningsvis ber jag få meddela, att tullen på lysoljor är i flera andra länder mycket högre än hos oss. I Norge är den nemligen 10 öre per kilogram, i Danmark 8,3 öre, i Tyskland 5,4 öre och i Frankrike, der denna tull för några år tillbaka utgick med 4,3 öre, har man sedermera högst betydligt höjt densamma, så att den numera utgör 18 öre per kilogram för rektificerad olja och 13 öre för råolja, under det denna afgift hos oss utgår med blott 2 öre för den renade oljan. — Vid tal om råolja och rektificerad olja vill

*Angående
tullfrihet å
lysoljor.
(Forts.)*

*Angående
tullfrihet å
lysoljor.
(Forts.)*

jag nämna, att vi här i landet hafva två fabriker för rening af lysolja, hvilket förhållande jag tror, att man vid frågans afgörande icke bör helt och hållet förbise.

Då jag är af den öfvertygelsen, att den nu ifrågasatta tullfriheten å lysolja icke spelar någon rol för konsumenterna, men skulle minska statsverkets inkomster med en half million kronor om året, så yrkar jag bifall till Utskottets betänkande.

Herr Bokström: Jag har tagit mig friheten att motionera om tullfrihet å den i denna punkt omförmälda nödvändighetsartikel, och då jag icke kan godkänna de skäl, som Utskottet haft för sitt afstyrkande, så ber jag att få uppehålla Kammaren ett ögonblick vid denna punkt. Ifrågavarande tullsats kan enligt min tanke icke vara någon prydnad för vårt skattesystem, eftersom dess föremål är en nödvändighetsartikel, hvilken, såsom Bevillnings-Utskottet vid 1882 års riksdag säger, är oundgänglig i alla hem, samt är egnad att i vårt land under den mörkare årstiden höja de arbetande klassernas produktionsförmåga. Sålunda blir detta en tullsats på arbetet och idogheten äfven i den fattigaste koja, för så vidt något arbete derstädes skall under den mörkare årstiden kunna uträttas.

Vi hafva visserligen hört en ledamot af Bevillnings-Utskottet säga, att denna tullsats är af ingen betydelse för den fattige, ty i den fattiges hus brinner endast en lampa, då i den förmögnares deremot brinna 5 å 6 lampor. Men det kan likväl hända, att denna enda lampa är för den fattige kännbarare att bekosta än 5 å 6 lampor äro för dem, som hafva råd att begagna så många.

Den ärade ledamoten af Bevillnings-Utskottet yttrade vidare, att vi borde komma i håg, att i vårt land finnas två fabriker för sådana oljors rening. Jag skall deremot be få erinra, att det icke är ådaga-lagdt, att dessa fabriker ej kunna bestå, äfven om den ifrågaställda tullfriheten beviljades, och vidare att det är allt för dyrt att af svenska folket uttaga en half million kronor för att två fabriker skola hafva sin utkomst.

Utskottet har såsom skäl för sitt afstyrkande af motionen anført, att priset på lysolja under senare tiden betydligt nedgått. Under de tre sista åren har det dock icke nedgått, och priset är för närvarande högre än för fyra år sedan. Dessutom, om priset på lysolja nedgått, måtte det icke vara något hinder för en ytterligare tullnedsättning, om sådan kan beredas; ty om vi icke kunna få så betaldt för våra produkter, som vi önska, så är det af största vikt att minska våra utgifter, och här skulle för svenska folket blifva en sådan minskning på en half million, hvilket icke är att förakta.

Utskottet har vidare anført att samma skäl, som vore bestämmande för kaffe- och sockertullen, äfven vore det för denna tull. Jag anhåller att deremot få erinra, att lysolja långt mindre än socker och kaffe lämpar sig till skatteobjekt. Lysolja är en nödvändighetsvara äfven för den allra fattigaste; kaffe och socker deremot njutningsmedel, som kunna undvaras.

Vidare säger Utskottet, att förslaget om denna tullnedsättning

bör falla därför att spanmålstullarne fallit. Då man emellertid icke med fog kan säga, att därför att det finnes två små fabriker i denna gren den svenska industrien har något stöd i denna tullsats, så har denna tullsats icke vidare samband med frågan om skydd för våra näringar, utan man kan oberoende deraf fatta beslut.

Vidare har sagts, att den svenska allmänheten nyligen beredts en skattelindring genom nedsättning af grundskatterna och indelningsverkets tunga. Detta torde snarare vara ett skäl för bifall till den tullnedsättning, som här är ifrågasatt, emedan denna nedsättning skulle tillgodokomma äfven det samhällslager, som står under hemmansegareklassen, som njuter fördelen af den omnämnda skattelindringen.

Det har vidare sagts, att man kan befara en minskning i statsinkomster för år 1887. Det kan väl hända. Men man kan icke undgå att lägga märke till den försigtighet och omsigt, som såväl Kongl. Maj:t som Bevillings-Utskottet använder vid regleringen af vår statsbudget. Då statsbudgeten år 1879 visade en brist, har alla följande år statsregleringen uppvisat behållning. Denna uppgick enligt statsverkspropositionerna bilagda utredningar 1880 till 1,100,000 kronor, 1881 till 3,978,000 kronor, 1882 till 5,254,645 kronor, 1883 till 6,947,469 kronor, 1884 till 7,829,062 kronor och 1885, approximativt räknadt, till 8,153,000 kronor. Jag vågar till denna Kammare hemställa, om det kan vara med rigtiga principer förenligt att på detta sätt taga ut ur folkets fickor mer än som behöfves. Jag vet visserligen, att det ingalunda varit Bevillings-Utskottets mening att taga ut mer än hvad som behöfves, men det har dock så reglerats, att vida mer uttagits i skatter för hvarje år än hvad som för bestridande af utgifterna varit behöfligt, och lysoljan har dertill bidragit med en half million kronor. Om det nu skulle hända, att det blefve en statsbrist på en half million genom ett bifall till denna skattelindring, vågar jag hemställa, om det skulle vara så förfärligt. Jag tror tvärt om det hittills varande sättet att reglera statsverket vara för staten synnerligen dyrt. Våra sparsamhetsvänner hafva icke anledning att vara förtjusta öfver denna metod, som skapat utgifter, som eljest icke skulle hafva kommit i fråga, och de af Riksdagens ledamöter, som önska tull på inhemska artiklar, hafva rätt ofta blifvit mötte med den invändningen, att då statsverket icke behöfver ökade inkomster, skola vi icke heller åtaga oss nya skatter.

Vidare har anförts, att stora olägenheter skulle uppstå af täta rubbningar i tullagstiftningen. Denna sats är riktig, då det är fråga om sådana tullsatser, hvarpå industrien är grundad. Men denna tullsats kan icke räknas till någon sådan, utan om behof uppstår att öka denna tull, kan detta utan olägenhet af någon rubbning ske. Lysoljor importeras en gång om året, och de köpmän, som förskrifva varan, kunna utan olägenhet låta tullen ingå i beräkningen, derpå blir ingen af dem lidande. Dessutom får jag säga, att, så länge andra skatteobjekt finnas, såsom brännvin, tobak, kaffe och socker m. m., så bör man väl icke lägga tull på sådana artiklar som lysoljor.

Af dessa skäl anhåller jag om bifall till motionen.

*Angående
tullfrihet å
lysoljor.
(Forts.)*

Angående
tullfrihet å
lysoljor.
(Forts.)

Herrar *Cöster, Ol. Melin, Öberg* och *Johansson* i Stockholm
instämde med Herr Bokström.

Herr Ekdahl: Det är en uppgift af den siste talaren, som uppkallat mig. Han sade nemligen, att priset på raffinerad petroleum stigit under de sista åren. Jag vågar likväl påstå, att detta icke är förhållandet. Petroleum har fallit oupphörligen, och för närvarande är priset i Amerika lägre än någonsin förut, och frakterna äfven ovanligt låga, så att de partier, som i år komma att hit importeras, ställa sig billigare än föregående år. Jag förmodar således hans uppgift var ett misstag, härledande sig af okunnighet om verkliga förhållandet.

I ofrigit tror jag icke, att tullens borttagande kommer att verka på det håll motionären afser. Jag vet, huru den fattige arbetaren köper sitt behof af lysolja, det utgör en halfbutelj eller 10 kubiktum för gången. Tullen är nu omkring 4 öre på kannan, och tager man bort den, så gör nedsättningen för detta lilla parti endast $\frac{1}{2}$ öre, men ett så litet mynt finnes icke, så att det halfva öret till måste äfven betalas.

Det blir sålunda icke den fattige arbetaren, som kommer i åtnjutande af denna tulls borttagande, utan den förmögnare, som vid köp af större poster kommer att deraf draga nytta.

På dessa och de skäl representanten för Norrköping anförte ber jag få yrka bifall till Utskottets betänkande.

Herr Jansson i Krakerud: Jag skall be att få uttala min tacksamhet till den ärade motionären, för att han arbetar för skattelindringar. Jag tror dock, att motionären icke har full kännedom om hurudan denna skattelindring skulle blifva för de fattige, i fall hans förslag vunne Riksdagens bifall. Jag vill vidare tillägga, att den föregående talaren, ledamoten af Bevillnings-Utskottet, begick ett misstag, då han sade sig hafva hört, att de fattige vanligen konsumera 7 å 8 kannor lysolja om året. Jag tror mig kunna påstå, att de fattige i de flesta fall icke konsumera mer än omkring 2 eller 3 kannor årligen. Den ifrågasatta skattelindringen skulle således för dem belöpa sig till 5 å 6 öre pr år, och då kan jag icke förstå, hvartill det skall tjena att ens diskutera en sådan skattelindring. Motionären tyckte för sin del, att det vore bättre att få tull på tobak, emedan den kan anses vara en öfverflödsartikel. Jag ber då att få upplysa, att de fattige konsumera denna vara för omkring 12 kronor om året, och då skulle det väl vara bättre att nedsätta skatten på denna vara och sålunda bereda dem en större lindring än genom den nu föreslagna nedsättningen på lysoljor, som för de fattigare klasserna skulle medföra den jemförelsevis ringa skattelindringen af 5 å 6 öre för hvarje år. Det är således bättre att nedsätta tullen på en vara, som de förbruka i vida större grad än ifrågavarande lysoljor. Jag har härmed icke velat säga, att tobaken är en nödvändighetsvara, ehuru den på visst sätt af folket anses vara en sådan, men vill man verkligen bereda de fattige en skattelindring, bör man göra det med de artik-

lar, som konsumeras mest af dem, och icke på sådana varor som minst användas.

*Angående
tullfrihet å
lysöljor.
(Forts.)*

Herr Bokström: Med anledning af Herr Ekdahls yttrande vill jag nämna, att jag icke grundat min utsago på en lös uppgift. Jag har här en uppgift af en af Stockholms förnämsta importörer, och Herr Ekdahl kan deraf taga kännedom. Denna uppgift är fullt exakt.

Härmed förklarades öfverläggningen slutad. Enligt de meningar som förekommit gaf Herr Talmannen propositioner såväl på bifall till Utskottets hemställan som på afslag derå och bifall i stället till Herr Bokströms i ämnet väckta motion; och fann Herr Talmannen svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förra meningen. Herr Bokström begärde votering och blef i följd deraf nu uppsatt, justerad och anslagen en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller hvad Bevillnings-Utskottet hemställt i 41 punkten af Betänkandet N:o 11, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammarén, med afslag å Utskottets nämnda hemställan, bifallit Herr Aug. Bokströms i ämnet väckta motion.

Omröstningen, i vanlig ordning företagen, visade 96 Ja mot 38 Nej; varande alltså Utskottets hemställan af Kammarén bifallen.

Härefter åtskildes Kammaréns ledamöter kl. $\frac{1}{4}$ e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.